

Høgni Djurhuus
fekk Móðurmáls-
virðislønina
2012

UMAFTUR AFTURUM

Ókeypispis hunddálking í leið

Eina ferðina, eg koyrði í bussi í Keypmannahavn, linie eitt ella onnur, sat ein fullur maður og rópti har afturi í bussinum.

Hann rópti eftir øðrum fólki, sum bara skuldu frá A til D. Hann spilti út onnur fólk á ferðini. Orðavalið var ikki tað mest siðiliga ella lýsingarorðini tey vakrastu ella mest empatisku, eg havi hoyrt.

Men hann var fullur, maðurin, og tað var og er hansara fulli rættur, hansara mannarættur, at rópa ókvæmisorð eftir øðrum. Hansara

mannarættur er eisini at siga sína hjartans hugsan um onnur fólk, sum hann ikki kennir ella veit nakað um. Siga hana hart, so hon hoyrist, sjálvandi. Ein hugsan, sum ikki hoyrist, er líka lítið vert sum eitt lyfti frá einum politikara – sum hoyrist.

So eina ferð, bussurin steðgaði við eitt busspláss, kom bussstjórinn aftureftir. Hann var ikki bliður á at líta. Húðarliturin segði okkum, at hann var úr landi, har sum mannarættindi, fólkarættindi, eru ein býur í onkrum heilt øðrum landi. Hann visti tí ikki betur.

Hann gav tí fulla, rópandi, út-spillandi

manninum greið boð, út nú, beint nú!

Men tann fulli vildi sjálvandi ikki fara út. Hann skuldi ikki út júst har, hann skuldi út eitt annað stað. Bussstjórinn var ikki minni avgjördur. Eg koyri ikki víðari, segði hann, fyrr enn tú ert farin út. Soleiðis fekk hann alt fólkið í bussinum við sær. Tí øll villdu víðari í lívinum, mannarættindi ella ei. Øll skúgvadu nú mannarættin til viks og út um opnu bakdyrnar. Maðurin fór so blótandi sama veg við sínum rættindum. Og vit koyrdu víðari.

Tann fulli er uttan iva farin upp í næsta bussin. Stutt er millum bussarnar í Keypmannahavn. Í tí bussinum hevur bussstjórinn verið úr einum landi, har tey vita, hvør eigur mannarættin. Tað eru ikki tey, sum sita tigandi og hyggja út gjøgnum skitnu bussluggarnar, ella stara í telefonina. Tey eiga rættin, sum rópa eftir øðrum og spilla tey út.

Hjá okkum í linie eitt ella onkrari aðrari var sigurin vunnin á mannarættinum. Í einum landi, sum annars breggjast sær óført av at virða og verja mannarættindini. Men gloymir, at mannarættindi eru ikki teirra, sum eru sum vit, sum fjøldin, sum hampafólkið. Sum vit, sum ikki gera øðrum fortred.

Ókey, hatta var so í Danmark. Í Føroyum eru hesi

grundleggjandi rættindi vird. Millum annað í bussunum í Havn, leið eitt ella onnur leið. Har sleppa

fólk sjálvandi at rópa eftir øðrum í bussinum og spilla tey út við væl valdum, grovum og ljótum orðum. Tað er teirra rættur í almenna rúminum at siga sína hugsan hart um onnur. Sleingja hana í gronina á teimum. Vit kunnu bara ganga, keypa okkum bil ella leiga hýravn. Eingin biður okkum brúka bussin, um vit eru so erkvisin.

Og vit taka undir við Voltaire, sála. Haldi tað var hann, sum segði okkurt sum: eg eri púasta ósamdur við teg, men eg virði til mín deyða tín rætt at siga tað, sum tú sigur. Voltaire koyrði ongantíð í bussi. Teir vóru ikki til tá.

Tað kostar einki at koyra við bussi í Havn. Tí ber heldur ikki til at krevja nakað har. Bussurin er eisini eitt friðskjól hjá teimum, sum hava sum ítriv at spilla onnur út.

Hetta er ein ókeypis tænasta hjá býráðnum í Havn. Bussferð við útspilling og áhoyrarum og mannarættindum.

Tað er eisini avstreinging, avstressandi, at ferðaætlanin bara er vegleiðandi og ikki álitandi. Tú kanst einki krevja, tá ein tænasta er ókeypis.

Og hóast tað kostaði líka nógv sum í Keypmannahavn at koyra við bussi í Havn, var skattaprosentið í Havn tað sama.

Ikki í leið. Á ongari leið.

MYND: HEINESEN MYNDIR

10 skjótir

Rógvi Nybo

Yrki: Keypmannahavn

Bústaður: Samskipari og ráðgevi, cand.scient.pol

Hvat ætlaði tú at blíva, tá tú bleivst vaksin?

Fyrst ætlaði eg so heilt víst at gerast lækni og reparera knø, tí eg helt tað var so synd í teimum gomlu, sum ikki kundu ganga. Seinni vildi eg vera advokatur, tí teir tjentu so nógvar pengar. Tá eg so fór í student vildi eg verða sivilverkfrøðingur í bygging og standa fyri at byggja stóru undrini í heiminum. Men so tók eg samfelagsfrøði sum høvuðsfak afturat alis- og stóðfrøði, og endaði við at fara tann vegin ístaðin.

Hvat átti hitt kynið at vita um títt kyn?

At tað hjá okkum ber til at seta seg niður í sofuna og tiga, uttan neyðturviliga at hugsa stórar ella djúpar tankar. Onkuntíð, um enn tað er sjáldan, er kvirt í erva.

Hvat áttu børn at vita um tað, at vera vaksin?

Onki! Absolutt onki yvirhøvur. Børn skulu hava loyvi at vera børn sum longst, og bara so líðandi við uppvøkstrinum læra um tað at vera vaksin.

Hvat var tann seinasti dreymurin tú gjørdi til veruleika?

Seinasti stóri dreymurin, eg gjørdi til veruleika,

var at gerast liðugur við mína útbúgving. Hugsu eg aftur, hvussu eg hevði tað tann dagin eg slapp inn á skúlan, so má eg siga at tað er ein dreymur sum er gjørdur til veruleika at koma (livandi) út aftur í hinum endanum.

Um tú tordi, so hevði tú.....

Lagt doyðin á ábyrgd og arbeiði, keypt mær ein seglbát og siglt runt um allan heimin tey komandi 2-3 árin.

Hvat hevði gjørt heimin til eitt betri stað?

Um vit øll sum menniskju gera eina lítla góða gerð í senn, eru meira tolin og fyrigevandi við hvør øðrum og duga betur at seta okkum í annans stað, so hevði tað ikki bara gjørt heimin til eitt betri stað, men fullkomiliga broytt heimin.

Nær vart tú seinast veruliga ovfarin?

Tá eg, uttan at vita tað sjálvur, fór til mína egnu kandidatveitslu, sum daman og familjan høvdu skipað fyri, meðan eg sat í Danmark og skrivaði høvuðsritgerðina.

Tað seinasta tú hevur lært er, at

... mann fær ilt av at bíta í 220 volt!

Tann støðugt ringa samvitskan snýr seg um, at tú?

At eg brúki ov nógva tíð og orku upp á at hugsa um samfelagið, órættvísi og loysa stórar trupulleikar, og tí eisini havi lyndi at gloyma tey og tað, ið er rundan um meg.

Enda setningin: Føroyar áttu.....

... at eftirlíkna minni hvussu onnur skipa síni viðurskifti og ístaðin havt dirvi til at seta sítt álit á, at vit sjálvi megna at finna fram til bestu loysnirnar fyri Føroyar.

